

ÈXITS

98

DEBORAH HARKNESS

El descobriment de les bruixes

Traducció de Xevi Solé

Edicions 62

Barcelona

Títol original en anglès: *Discovery of Witches*
Edició publicada d'acord amb Viking, membre
de Penguin Group (EUA) Inc.
© Deborah Harkness, 2011

Tots els drets rerservats.

*Són rigorosament prohibides, sense l'autorització
escrita dels titulars del copyright, sota les sancions
establertes en la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta
obra per qualsevol procediment, incloent-hi la
reprografia i el tractament informàtic, i la distribució
d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públic.*

Primera edició: març del 2011

© de la traducció: Xevi Solé Muñoz, 2011
© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Peu de la Creu 4, 08001, Barcelona.
info@edicions62.cat
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Víctor Igual, s. l.
Carrer Aragó 390, 08013, Barcelona
Imprès a Egedsa

DIPÒSIT LEGAL: B. 8.896-2011
ISBN: 978-84-297-6768-1

Per a la Lexie i en Jake, i els seus futurs brillants

Comença amb absència i desig.
Comença amb sang i por.
Comença amb un descobriment de bruixes.

CAPÍTOL I

El volum relligat en cuir no tenia res d'especial. A un historiador normalet, li hauria semblat igual que qualsevol dels centenars de volums que poblaven la Biblioteca Bodleiana d'Oxford, antic i gastat. Però jo sabia que tenia alguna cosa estranya tan bon punt el vaig agafar.

La sala de lectura Duke Humfrey era buida aquella tarda de finals de setembre i les sol·licituds de materials de la biblioteca s'omplien ràpidament ara que les onades d'estudiosos de l'estiu ja s'havien acabat i que la bogeria del semestre de tardor encara no havia començat. Tot i això, em vaig endur una sorpresa quan en Sean em va aturar al taulell de sol·licitud de llibres.

—Doctora Bishop, ja té els manuscrits a punt —va xiuxiuejar, amb un to entremaliat a la veu. La part davantera del jersei de color argila que duia tenia restes rovellades d'enquadernacions de cuir vell i se'l va espolsar de forma inconscient. En fer-ho, li va caure un ble de cabells rogencs sobre el front.

—Gràcies —vaig contestar oferint-li un somriure d'agraïment. De fet, m'estava saltant de manera flagrant les normes que limitaven el nombre de llibres que un estudiós podia treure en préstec en un sol dia. En Sean, que havia compartit moltes copes amb mi al pub amb estucat rosa que hi havia a l'altra banda del carrer en els nostres dies universitaris, havia emplenat les meves sol·licituds sense queixar-se des de feia més d'una setmana.

Em va tornar el somriure i va deixar els manuscrits, tots amb exemples meravellosos d'il·lustracions alquímiques de les col·leccions bodleianes, sobre el taulell atrotinat de fusta de roure, cadascun amagat en una caixa grisa.

—Oh, encara en queda un altre. —En Sean va desaparèixer

dins de la gàbia durant un instant i va tornar amb un manuscrit gruixut en quart relligat simplement amb pell de vedella. El va deixar al capdamunt de la pila i es va inclinar per examinar-lo. La muntura fina i daurada de les ulleres va brillar amb la claror tènue que projectava el llum de lectura de bronze vell que descansava sobre un prestatge.— Aquest feia temps que no el demanaven. Escriuré una nota dient que caldrà que l'embalin un cop el tornis.

—Vols que t'ho recordi?

—No. Ja ho tinc aquí. —En Sean es va tocar el cap amb les puntes dels dits.

—Deus tenir el cervell més ben organitzat que jo —vaig contestar fent un somriure més gran.

En Sean em va mirar tímidament i va estirar la papereta de sollicitud, però es va quedar allà on era, falcada entre la portada i les primeres pàgines.

—Aquesta no es vol deixar anar —va comentar.

M'arribaven veus apagades que trencaven el silenci habitual a la sala.

—Que ho has sentit? —vaig mirar al voltant, desconcertada per aquells sons estranys.

—Què? —va contestar en Sean, aixecant la vista del manuscrit.

Unes franges daurades brillaven a les vores del llibre i em van cridar l'atenció. Però aquelles taques apagades d'or no podien justificar la brillantor iridescent que semblava escapar-se d'entre les pàgines. Vaig parpellejar.

—Res. —Ràpidament, vaig estirar el manuscrit cap a mi i la pell se'm va eriçar quan va entrar en contacte amb el cuir. Els dits d'en Sean encara aguantaven la papereta de sollicitud, i va aconseguir treure-la de l'enquadrernació. Vaig apilar els volums sobre els braços i els vaig sostenir amb la barbata, assaltada per una bafarada estranya que es va endur l'olor habitual de la biblioteca: encenalls de llapis i abrillantador de terra.

—Diana? Estàs bé? —em va preguntar en Sean mentre arrufava el front.

—Perfectament. Només estic una mica cansada —vaig contestar, apartant-me una mica els llibres del nas.

Vaig creuar ràpidament la part del segle XVI original de la biblioteca, vaig deixar enrere les fileres de pupitres de lectura elisabetians amb aquelles tres llibreries ascendents i les taules plenes de rascades. Entre ells, els finestrals gòtics dirigien l'atenció del lector cap als sostres, on la pintura brillant i els reflexos ressaltaven els detalls de l'escut de la universitat, format per tres corones i un llibre obert, i on el seu lema, «Déu és la meva llum», apareixia ben amunt.

Una altra acadèmica americana, la Gillian Chamberlain, era l'única companya que tenia en tota la biblioteca aquella nit de divendres. La Gillian, una classicista que impartia classes a Bryn Mawr, es passava el dia observant fragments de papir aixafats entre làmines de vidre. Vaig passar ràpidament pel seu costat, intentant evitar el contacte visual, però el crec del terra vell em va delatar.

Se'm va posar la pell de gallina, com em passava sempre que em mirava una altra bruixa.

—Diana? —va preguntar des de la foscor. Vaig reprimir un sospir i em vaig aturar.

—Hola, Gillian. —Aferrant el munt de manuscrits amb un sentiment de possessió inexplicable, em vaig mantenir tan lluny de la bruixa com vaig poder i vaig inclinar el cos perquè ella no els pogués veure.

—Què fas pel Mabon? —La Gillian sempre s'aturava al costat del meu pupitre per demanar-me que passés temps amb les meves «germanes» quan era a la ciutat. Faltaven pocs dies per a les celebracions de l'equinocci de la Wicca, i ella estava redoblant esforços per aconseguir que participés a l'aquellarre d'Oxford.

—Treballo —vaig respondre sense dubtar.

—Aquí hi ha bruixes molt trempades, saps? —va contestar la Gillian amb un to una mica desaprovador—. De debò que hauries de venir amb nosaltres, dilluns.

—Gràcies. M'ho rumiaré —vaig dir mentre ja marxava cap a la Sala Selden, l'ampliació del segle XVII que corria perpendicular

a l'eix principal de la Duke Humfrey—. Estic preparant un article per a una conferència, de manera que no hi comptis. —La meva tieta Sarah sempre m'havia dit que una bruixa no pot enganyar-ne una altra, però jo mai no havia deixat d'intentar-ho.

La Gillian va dir alguna cosa amb to comprensiu, però em va seguir amb la mirada.

De nou al pupitre habitual al davant de les finestres arquejades, vaig vèncer la temptació de deixar caure els manuscrits sobre la taula i espolsar-me les mans. En comptes d'allò, pensant en l'antiguitat que tenien, vaig deixar tota aquella pila de volums amb molta cura.

El manuscrit que havia semblat no voler desprendre's de la papereta era al capdamunt de la pila. Al lloc, estampat amb or, hi havia un escut d'armes que pertanyia a Elias Ashmole, un col·leccionista de llibres i alquimista del segle XVII, els llibres i articles del qual havien arribat a la Bodleiana procedents del Museu Ashmolean al segle XIX, juntament amb el manuscrit número 782. Vaig estirar el braç per tocar-ne el cuir marró.

Una lleugera enrampada me'n va fer enretirar els dits de seguida, però no vaig ser prou ràpida. El formigueig em va pujar pels braços i em va fer posar la pell de gallina. Llavors, se'm va estendre a les espatlles i em va tensar els músculs de l'esquena i el coll. Aquestes sensacions van remetre ràpidament, però em van deixar un punt d'insatisfacció. Traspalsada per aquella reacció, em vaig allunyar de la taula de la biblioteca.

Fins i tot a una distància segura, el manuscrit em desafiava: amenaçava els murs que havia erigit per separar la meua carrera acadèmica de la meua condició d'última bruixa Bishop. Amb el doctorat guanyat a pols, la càtedra i els ascensos a l'abast de la mà i la meua carrera professional començant a brillar, havia renunciat a l'herència de la meua família i havia creat una vida que depenia de la raó i de les habilitats acadèmiques, no pas de presagis i conjurs inexplicables. Era a Oxford per completar un projecte de recerca. Quan l'acabés, publicarien les meves troballes, completades amb una anàlisi extensiva i notes a peu de pàgina, i presentades als meus col·legues humans, i no deixaria cap marge a

misteris ni cap racó al cervell per a allò que només es podia anomenar el sisè sentit d'una bruixa.

Però —tot i que de forma inconscient— havia agafat un manuscrit alquímic que necessitava per a la recerca i que també semblava tenir un poder extraordinari que era impossible ignorar. Els meus dits es morien per obrir-lo i descobrir-ne més coses. Però un impuls encara més fort em va contenir. Era la meva curiositat intel·lectual, relacionada amb la beca? O tenia alguna cosa a veure amb la relació que tenia la meva família amb la bruixeria?

Vaig aspirar l'aire familiar de la biblioteca i vaig tancar els ulls, confiant que allò m'aclariria el cap. Per mi, la Bodleiana sempre havia estat un santuari, un lloc que no tenia res a veure amb els Bishop. Posant les mans tremoloses sota els colzes, vaig mirar l'Ashmole 782 en la penombra creixent i em vaig preguntar què havia de fer.

La mare hauria sabut la resposta instintivament si hagués estat al meu lloc. La majoria de membres de la família Bishop eren bruixes amb talent, però la mare, la Rebecca, era especial. Tothom ho deia. Les seves habilitats sobrenaturals s'havien manifestat molt aviat i, quan vaig començar l'escola primària, la seva màgia superava la de la majoria de les bruixes veteranes de l'aquellarre local amb la intuïció natural que tenia pels conjurs, una capacitat de predicció sorprenent i un talent inaudit per veure-hi sota la superfície de la gent i dels fets. La germana petita de la meva mare, la tieta Sarah, també era una bruixa de categoria, però els seus talents eren més ordinaris: una mà destra per a les pocions i un control perfecte dels conjurs i encanteris tradicionals.

Lògicament, els meus col·legues historiadors no sabien res de la meva família, però a Madison, aquella ciutat remota de l'estat de Nova York on havia viscut amb la Sarah des que tenia set anys, tothom ho sabia tot sobre els Bishop. Els meus avantpassats s'havien mudat des de Massachusetts després de la guerra d'Independència. Aleshores ja havia passat més d'un segle des que havien executat la Bridget Bishop a Salem. Tot i això, els rumors i les xafarderies els van seguir fins a la seva nova llar. Després d'esta-

blir-se i resituar-se a Madison, els Bishop van treballar molt per demostrar que tenir uns veïns bruixots podia ser molt útil a l'hora de curar els malalts i predir el temps. Amb el pas dels anys, la família va fer prou arrels a la comunitat per suportar els inevitables esclats de superstició i por humanes.

Però la mare sentia una curiositat pel món que la va empènyer a abandonar la seguretat de Madison. Primer va anar a Harvard, on va conèixer un jove bruixot anomenat Stephen Proctor. També venia d'una llarga estirp de mags i volia viure la vida més enllà de la història i la influència de la seva família, natural de Nova Anglaterra. La Rebecca Bishop i l'Stephen Proctor formaven una parella encisadora; la franquesa plenament americana de la meua mare era el contrapunt perfecte per al tarannà més formal i antiquat del meu pare. Es van convertir en antropòlegs i es van submergir en les creences i les cultures estrangeres, compartint la seva passió intel·lectual amb la gran devoció mútua que es professaven. Després d'obtenir dos càrrecs universitaris, la meua mare a la seva *alma mater*, el meu pare a Wellesley, van fer viatges de recerca a l'estranger i van comprar una casa per a la nova família a Cambridge.

Tinc pocs records de la infantesa, però tots són vívids i sorprenentment clars. En tots hi surten els pares: el tacte de la pana dels colzes del pare, l'olor de lliri que desprenia el perfum de la mare, el clinc que feien les copes de vi el divendres a la nit quan m'havien enviat a dormir i sopaven junts a la llum de les espelmes. La mare m'explicava contes per dormir i el maletí marró del pare feia molt de soroll quan el deixava al costat de la porta d'entrada. Aquests records deuen ser familiars per a molta gent.

Altres records que tinc dels pares no crec que ho siguin. La mare semblava que no feia mai bugada, però jo sempre tenia la roba neta i ben plegada. Notes de permís per poder anar al zoo oblidades a casa apareixien de sobte a la meua taula quan el professor venia a recollir-les. I, independentment de les condicions en què es trobava l'estudi del pare quan hi entrava per fer-li un petó de bona nit (i, generalment, semblava que acabés d'haver-hi una explosió), l'endemà al matí estava perfectament endreçat. Al jardí

d'infància, havia preguntat a la mare de la meva amiga Amanda per què es molestava a rentar els plats amb sabó i aigua quan tot el que calia era apilar-los a la pica, fer petar els dits i xiuxiuejar unes quantes paraules. La senyora Schmidt va riure en sentir l'estranya concepció que tenia de les tasques domèstiques, però la confusió li va enterbolir els ulls.

Aquella nit els pares em van explicar que havíem d'anar amb molta cura a l'hora de parlar de màgia i que havíem de vigilar amb qui ho fèiem. Els humans eren molt més nombrosos que no pas nosaltres i consideraven que aquell poder era espantós, em va explicar la mare, i la por era la força més poderosa de la Terra. En aquell moment no vaig confessar a ningú, sobretot a la meva mare, que la màgia a mi també em feia por.

De dia la mare s'assemblava a qualsevol mare de Cambridge: una mica descurada, una mica desorganitzada i contínuament atabalada per les exigències de casa i de l'oficina. Duia els cabells rossos pentinats a la moda, tot i que portava la mateixa roba des del 1977: faldilles llargues i inflades, pantalons i samarretes extra-grans i armilles i blazers d'home que havia comprat en botigues de segona mà de tot Boston imitant l'Annie Hall. Res no t'hauria dut a mirar-la dos cops si et creuaves amb ella pel carrer o feies cua darrere seu al supermercat.

En la intimitat de casa, amb les cortines corregudes i la porta tancada, la mare es convertia en una persona completament diferent. Es movia amb gestos decidits i segurs, no anava accelerada. De vegades, fins i tot semblava que surés. Mentre es passejava per la casa, cantant i recollint bestioles i llibres, la cara se li transformava a poc a poc en un rostre extraordinari i preciós. Quan la mare es deixava enlluernar per la màgia, no podies deixar de mirar-la.

—La mama duu un coet a dins del cos. —Era la manera com el pare ho explicava amb un somriure enorme i indulgent. Però vaig descobrir que els coets no eren només brillants i animats. Eren imprevisibles, i també podien sorprendre i espantar.

Una nit, el pare era en una conferència quan la mare va decidir netejar la coberteria de plata i es va quedar encisada per un

bol d'aigua que havia deixat sobre la taula del menjador. Mentre observava la superfície vidrada, va quedar coberta per una boira que es va convertir en formes minúscules i fantasmagòriques. Em vaig quedar bocabadada, encantada mentre creixien, omplint la sala amb criatures fantàstiques. Ben aviat, es van enfilear per les cortines i es van quedar penjades del sostre. Vaig cridar auxili a la mare, però ella seguia concentrada en l'aigua. No es va desconcentrar fins que una criatura mig humana mig animal se'm va acostar i em va pessigar el braç. Allò la va treure dels seus pensaments, i va explotar en una pluja de llum vermella i enrabiada que va acabar amb els espectres i va deixar una ferum de plomes cremades a la casa. El pare va percebre l'olor estranya tan bon punt va tornar i va fer una expressió d'alarma evident. Ens va trobar arraulides i ben juntes al llit. En veure'l, la mare va esclafir a plorar demanant perdó. Mai més no em vaig tornar a sentir del tot segura al menjador.

Qualsevol sensació de seguretat que encara pogués tenir va desaparèixer després de fer set anys, quan el pare i la mare van marxar a l'Àfrica i no en van tornar vius.

Em vaig estremir i em vaig tornar a concentrar en el dilema que tenia al davant. El manuscrit era sobre la taula de la biblioteca, il·luminat per la claror del llum. La seva màgia tenia alguna cosa fosca que em provocava un nus a l'estómac. Vaig tornar a tocar amb els dits el llom de cuir. Aquest cop, el formigueig ja m'era familiar. Vaig recordar vagament el que havia sentit abans, quan fullejava uns papers a l'estudi del pare.

Allunyant-me amb determinació del volum relligat en cuir, em vaig concentrar en una tasca més racional: buscar la llista de textos alquímics que havia fet abans de marxar de New Haven. Era damunt la taula, oculta entre papers solts, pestanyes de llibres, rebuts, llapis, bolígrafs i mapes de la biblioteca, curiosament ordenats per col·leccions i, posteriorment, pel número assignat a cada text per un treballador de biblioteca quan havia entrat a la Bodleiana. Des que havia arribat, feia poques setmanes, havia

anat creant la llista metòdicament. La descripció copiada del catàleg per a l'Ashmole 782 deia: «Antropologia, o un tractat que conté una breu descripció de l'home en dues parts: la primera, anatòmica, i la segona, psicològica». Tal com passava amb la majoria d'obres que havia estudiat, el títol no permetia saber-ne els continguts.

Potser els dits em podrien dir de què anava el llibre sense haver-ne d'obrir la tapa. La tieta Sarah sempre utilitzava els dits per descobrir què hi havia al correu abans d'obrir-lo, per si el sobre incloïa una factura que no volia pagar. Així, podia allegar que no en sabia res, quan devia calés a la companyia elèctrica.

Els nombres daurats del llom van parpellejar.

Em vaig asseure i vaig estudiar les opcions de què disposava.

Ignorar la màgia, obrir el manuscrit i mirar de llegir-lo com un estudiós humà?

Deixar el volum embuixat i marxar?

La Sarah hauria rigut encantada si hagués sabut el dilema que tenia. Sempre havia defensat que els meus esforços per mantenir la màgia a distància no servien de res. Però ho havia estat fent des del funeral dels pares. Allí, les bruixes que hi havia entre els assistents m'havien estat observant buscant-me signes dels Bishop i els Proctor a les venes, mentre em donaven copets afectuosos a l'espatlla i m'asseguraven que només era qüestió de temps que substituís la mare en l'aquellarre local. Algunes havien expressat els seus dubtes sobre la decisió dels pares de casar-se.

—Massa poder —van murmurar quan pensaven que no les sentia—. Els agradava cridar l'atenció, tot i que no estudiaven religió cerimoniosa antiga.

Amb allò en vaig tenir prou per culpar de la mort dels pares els seus poders sobrenaturals i per buscar un altre camí. Donant l'esquena a tot el que tenia a veure amb la màgia, em vaig endinsar en l'adolescència humana —cavalls, nois i novel·les romàntiques— i vaig intentar desaparèixer entre la gent normal de la ciutat. A la pubertat, vaig tenir problemes de depressions i angoixes. Tot era ben normal, va assegurar l'amable doctor a la tieta.

La Sarah no li va parlar de les veus, del meu costum de des-

penjar el telèfon un minut abans que sonés, o que ella havia de fer un encanteri amb les portes i les finestres quan hi havia lluna plena per evitar que m'endinsés en el bosc somnàmbula. Tampoc no li va explicar que, quan m'enfadava, les cadires de la casa es col·locaven formant una precària piràmide abans de caure a terra quan em calmava.

Quan vaig fer tretze anys, la tieta va decidir que havia arribat l'hora de canalitzar part dels meus poders aprenent l'abecé de la bruixeria. Encendre espelmes xiuxiuejant unes quantes paraules o amagar-me els grans amb una poció antiquíssima eren les primeres passes habituals d'una bruixa adolescent. Però era incapaç de dominar ni tan sols el conjur més senzill, cremava totes les pocions que la tieta m'ensenyava a fer i em negava amb tossuderia a sotmetre'm a les proves que em posava per veure si havia heretat el sisè sentit increïblement precís de la mare.

Les veus, els focs i altres erupcions imprevistes van anar minvant a mesura que les hormones se'm van anar calmant, però la poca disposició que mostrava a aprendre l'ofici familiar va persistir. A la tieta la posava neguitosa tenir una bruixa mal entrenada a casa i, amb un cert alleujament, em va enviar a una universitat de Maine. Tret de la màgia, era la típica història de qualsevol noia que es fa gran.

El que em va mantenir lluny de Madison va ser el meu intel·lecte. Sempre havia estat una nena precoç, i havia après a llegir i escriure abans que els altres nens de la meva edat. Amb l'ajuda d'una prodigiosa memòria fotogràfica —que em facilitava recordar els textos dels manuals i vomitar la informació requerida als exàmens—, ben aviat la meva carrera acadèmica va deixar en segon pla el llegat màgic de la família. Em vaig saltar els darrers anys de l'institut i vaig començar la universitat quan tenia setze anys.

Allà, al principi vaig mirar d'aconseguir un lloc al departament de teatre perquè els espectacles i les disfresses m'excitaven la imaginació: estava fascinada per la precisió amb què les paraules d'una obra podien crear altres llocs i èpoques. El meu professor va elogiar les meves primeres interpretacions com a exemples extraordinaris de la manera com una bona actuació podia conver-

tir una universitària normal en algú ben diferent. Els primers símptomes del fet que aquelles metamorfosis potser no eren el resultat del talent teatral van aparèixer mentre feia d'Ofèlia a *Hamlet*. Tan bon punt em vaig haver ficat en el paper, els cabells em van començar a créixer de manera extraordinària fins que em van arribar a la cintura. Seia durant hores al costat del llac de la universitat, atreta de forma irremeiable per la superfície brillant, amb els nous cabells al voltant del cos. El noi que feia de Hamlet es va quedar atrapat en aquella il·lusió i vam tenir una aventura apassionada però perillosament volàtil. A poc a poc, jo m'anava enfonsant en la follia d'Ofèlia i arrossegava la resta del repartiment amb mi.

El resultat podria haver estat una actuació fascinant, però cada nou paper significava un nou repte. En el segon any a la facultat, la situació es va tornar insostenible mentre feia d'Annabelle a *Llàstima que sigui una puta*, de John Ford. Com el personatge, atreia una colla de devots, no tots humans, que em seguien a tot arreu del campus. Quan es van negar a deixar-me sola un cop va caure el teló, va quedar clar que tot allò s'havia descontrolat. No estava segura de fins a quin punt la màgia havia afectat la meva interpretació i no ho volia saber. Em vaig tallar els cabells ben curts. Vaig deixar de dur faldilles de flors i samarretes de colors, i els vaig canviar pels jerseis de coll alt negres, els pantalons caquis i els mocassins que duïen els alumnes seriosos i ambiciosos que feien dret. La meva hiperactivitat la vaig concentrar en l'esport.

Després del teatre, vaig provar algunes assignatures més buscant un camp tan racional que no deixés ni un mil·límetre quadrat a la màgia. No tenia prou paciència ni precisió per a les matemàtiques, i els meus esforços amb la biologia es van convertir en un desastre de problemes sense resoldre i d'experiments de laboratori sense acabar.

Al final del segon any, la secretaria em va exigir que triés una altra carrera o que fes un cinquè any a la universitat. Un programa d'estudis d'estiu a Anglaterra m'oferia la possibilitat d'arribar més lluny que qualsevol altre Bishop. Em vaig enamorar d'Ox-

ford, de la llum tranquil·la dels seus carrers al matí. Les classes d'història cobrien les gestes de reis i reines, i les úniques veus que sentia al cap eren les dels llibres escrits als segles xvi i xvii. Tot allò era mèrit exclusiu de la Literatura amb majúscules. El millor de tot era que ningú d'aquella ciutat universitària no em coneixia i, si aquell estiu hi havia bruixes a la ciutat, es van mantenir ben lluny de mi. Vaig tornar a casa, em vaig especialitzar en història, vaig fer totes les classes necessàries en un temps rècord i em vaig llicenciar amb honors abans de complir els vint.

Quan vaig decidir fer el doctorat, Oxford no era la primera opció entre els possibles programes. La meva especialitat era la història de la ciència, i la meva investigació es va centrar en el període en què la ciència havia substituït la màgia: l'època en què l'astrologia i les caceres de bruixes havien deixat pas a Newton i les lleis universals. La recerca d'un ordre racional a la natura, i no d'un de sobrenatural, reflectia els meus esforços per mantenir-me allunyada de l'ocultisme. La línia que havia traçat entre el que tenia al cervell i el que duia a la sang es va fer més clara.

La tieta Sarah va riure quan va sentir que havia decidit especialitzar-me en química del segle xvii. Els seus cabells pèl-roigs eren un signe extern del caràcter geniüt i la llengua esmolada que tenia. Era una bruixa que parlava clar, que no feia ximpleries, que controlava una sala tan bon punt hi entrava. A la Sarah, un pilar de la comunitat de Madison, sovint la cridaven per arreglar les coses quan hi havia una crisi, gran o petita, a la ciutat. Ens enteníem molt més bé ara que jo no estava subjecta a una dosi diària de les seves observacions punyents sobre la fragilitat i la incoherència humanes.

Tot i que ens separaven centenars de quilòmetres, la Sarah pensava que els meus darrers intents per evitar la màgia eren ridículs, i m'ho va dir.

—La solíem anomenar alquímia —va explicar—. Conté molta màgia.

—No, no és cert —vaig protestar enèrgicament. La meva feina consistia a demostrar fins a quin punt era realment científic—

ca—. L'alquímia ens parla del creixement de l'experimentació, no de la recerca d'un elixir màgic que converteix el plom en or i fa immortal la gent.

—Si tu ho dius... —va dir la Sarah poc convençuda—. Però és un tema força estrany per triar si intentes passar per humana.

Després de llicenciar-me, vaig lluitar ferotgement per aconseguir un lloc a la facultat de Yale, l'únic lloc que era més anglès que la mateixa Anglaterra. Els col·legues em van advertir que tenia poques possibilitats que em donessin una plaça fixa de professora. Vaig escriure dos llibres, vaig guanyar un grapat de premis i vaig rebre unes quantes beques per investigar. Llavors, vaig aconseguir la plaça fixa i vaig demostrar a tothom que s'havia equivocat.

El més important era que ara la meva vida era del tot meva. Ningú del meu departament, ni tan sols els historiadors especialitzats en el naixement d'Amèrica, relacionava el meu cognom amb el de la primera dona de Salem executada per bruixeria el 1692. Per conservar aquella autonomia que tant m'havia costat aconseguir, vaig continuar mantenint fora de la meva vida qualsevol cosa que tingués a veure amb la bruixeria o la màgia. És clar que hi havia hagut excepcions, com aquell cop que havia dibuixat un dels conjurs de la Sarah quan la rentadora no parava de perdre aigua i amenaçava d'inundar el petit pis que tenia a Wooster Square. Ningú no és perfecte.

Vaig contenir la respiració, vaig agafar el manuscrit amb les dues mans i el vaig deixar en un dels cistells en forma de falca que la biblioteca proporcionava per protegir els llibres rars. Havia pres una decisió: comportar-me com una estudiant seriosa i tractar l'Ashmole 782 com un manuscrit normal. Ignoraria les puntes dels dits que em cremaven i l'olor estranya del llibre i em limitaria a descriure'n els continguts. Llavors decidiria, amb la distància professional, si era prou prometedor per estudiar-lo més detingudament. Malgrat tot, els dits em tremolaven quan vaig deixar anar les tanques de llautó.

El manuscrit va deixar anar un sospir suau.

Una mirada ràpida per damunt de l'espatlla em va assegurar

que la sala encara estava buida. L'únic altre soroll que se sentia era el fort tic-tac del rellotge de la sala de lectura.

No volia pas escriure «Llibre que sospira», així que em vaig tornar a centrar en el portàtil i vaig crear una nova carpeta. Aquella tasca familiar —que havia fet centenars o milers de cops— era tan reconfortant com les llistes de coses per fer que escrivia. Vaig teclejar el nom i el número del manuscrit i en vaig copiar el títol de la descripció del catàleg. Vaig mirar-ne la mida i l'enquadrernació i les vaig descriure detalladament.

L'únic que em quedava per fer era obrir el manuscrit.

Tot i que havia obert les tanques, aixecar la tapa em va costar, com si estigués enganxada a les pàgines que tenia a sota. Vaig renegar per a mi i vaig deixar la mà plana sobre el cuir durant un segon, confiant que a l'Ashmole 782 només li calia coneixe'm. No es podia considerar que utilitzés la màgia pel fet de posar una mà sobre el llibre. Vaig notar un formigueig al palmell, més que quan em mira una bruixa, i la tensió va abandonar el manuscrit. Després d'allò, girar la tapa va ser fàcil.

La primera pàgina era d'un paper aspre. A la segona pàgina, que era de pergamí, hi havia les paraules «Antropologia, o un tractat que conté una breu descripció de l'Home», amb la lletra d'Ashmole. Les corbes clares i rodones gairebé m'eren tan familiars com la meua lletra. La segona part del títol —«en dues parts: la primera, anatòmica; la segona, psicològica»— estava escrita per una altra mà, amb llapis. També m'era familiar, però no sabia situar-la. Tocar la lletra potser em donaria una pista, però anava contra les normes de la biblioteca i seria impossible documentar la informació que haurien pogut obtenir els meus dits. En comptes d'això, vaig escriure notes a l'arxiu informàtic sobre la utilització de la tinta i el llapis, les dues mans diferents i les possibles dates de les inscripcions.

Quan vaig girar la primera plana, el pergamí pesava extraordinàriament i es va revelar com el motiu de l'estranya olor del manuscrit. No només era antic. Hi havia alguna cosa més: una combinació de florit i mesc indescriptible. I de seguida em vaig adonar que havien arrencat tres fulls de l'enquadrernació.

Allà, finalment, hi havia alguna cosa senzilla per descriure. Els meus dits van sobrevolar les tecles: «Com a mínim, tres fulls arrencats mitjançant un regle o una navalla». Vaig mirar dins del llom del manuscrit però no podia dir si faltaven més planes. Com més a prop estava el pergamí del meu nas, més em distreia el seu poder i l'estranya olor que feia.

Em vaig concentrar en la il·lustració que hi havia davant del forat que havien deixat les pàgines que faltaven. Mostrava una nena petita i diminuta surant en un vaixell de vidre clar. La nena tenia una rosa platejada en una mà i una de vermella en l'altra. Als peus hi tenia unes ales minúscules, i li queien unes gotes de líquid vermell sobre els cabells negres i llargs. Sota la imatge hi havia una etiqueta escrita en tinta negra i espessa que indicava que era una representació del nen filosòfic: una representació alegòrica d'un pas crucial a l'hora de crear la pedra filosofal, la substància química que prometia convertir el seu propietari en un home sa, ric i savi.

Els colors eren lluminosos i estaven increïblement ben conservats. En el passat, per crear uns colors tan poderosos els artistes havien barrejat pedra triturada i gemmes amb les pintures. I la mateixa imatge l'havia dibuixat algú amb talent artístic de debò. Em vaig haver d'asseure sobre les mans per evitar que descobrisin més coses tocant diferents punts del llibre.

Però l'illustrador, malgrat que tenia unes aptituds evidents, s'havia equivocat amb els detalls. Teòricament, el vaixell de vidre havia d'apuntar cap amunt, no cap avall. Se suposava que la nena havia de ser meitat negra i meitat blanca per mostrar que era hermafrodita. Hauria d'haver tingut genitals masculins i pits femenins, o, si més no, dos caps.

La imatgeria alquímica era alegòrica i evidentment trampo-sa. Per això l'observava, buscant patrons que revelessin un enfocament sistemàtic i lògic en la transformació química en èpoques anteriors a la taula periòdica dels elements. Per exemple, les imatges de la Lluna gairebé sempre eren representacions de la plata, mentre que les imatges del Sol simbolitzaven l'or. Quan es combinaven químicament, el procés es representava com una

boda. Amb el temps, les imatges havien deixat pas a les paraules. Aquelles paraules, al seu torn, s'havien convertit en la gramàtica de la química.

Però aquell manuscrit posava a prova la meva creença en la lògica dels alquimistes. Totes les il·lustracions tenien, com a mínim, un defecte fonamental, i no hi havia cap text que les acompanyés per poder extreure'n algun sentit.

Vaig buscar alguna cosa, qualsevol, que coincidís amb la concepció que tenia de l'alquímia. En la llum cada cop més tènue, en una de les pàgines apareixien restes apagades d'escriptura. Vaig decantar el llum de la taula perquè fes més claror.

No hi havia res.

A poc a poc, vaig girar la plana com si fos una fulla fràgil.

Les paraules brillaven i es movien per la superfície, centenars de paraules que eren invisibles tret que l'angle de la llum i la perspectiva fossin les correctes.

Vaig ofegar un crit de sorpresa.

L'Ashmole 782 era un palimpsest: un manuscrit dins d'un manuscrit. Quan el pergamí era escàs, els escribes rentaven curosament la tinta dels llibres vells i llavors escrivien un text nou en els fulls en blanc. Amb el temps, les lletres sovint reapareixien a sota com un fantasma textual, i eren visibles amb l'ajut d'un llum ultraviolat, que permetia veure-hi sota les taques de tinta i dotar de vida el text apagat.

No hi havia cap llum ultraviolata prou forta per revelar aquelles traces, però. No era un palimpsest normal. No havien esborrat la lletra. L'havien amagat amb alguna mena de conjur. Però..., per quin motiu algú es prendria la molèstia d'embruixar el text d'un llibre alquímic? Fins i tot els experts tenien problemes per discernir el llenguatge obscur i les imatges extravagants que utilitzaven els autors.

Deixant de fixar-me en les lletres apagades que es movien massa de pressa perquè les pogués llegir, em vaig concentrar a escriure una sinopsi del contingut del manuscrit. «Desconcertant», vaig escriure a l'ordinador. «Llegendes textuales dels segles xv al xvii, imatges sobretot del segle xv. ¿Les fonts de les

imatges possiblement més velles? Barreja de paper i pergamí. Tinta negra i de color, la de color d'una qualitat extraordinàriament alta. Les il·lustracions estan ben plasmades, però els detalls són incorrectes, en falten. Representa la creació de la pedra filosofal, la creació/naixement alquímic, la mort, la resurrecció i la transformació. Una còpia confusa d'un manuscrit més antic? Un llibre estrany, ple d'anomalies».

Els dits dubtaven sobre les tecles.

Els estudiosos fan una d'aquestes dues coses quan descobriren informació que no encaixa amb allò que saben: o bé la descarten si no coincideix amb les seves preuades teories, o bé s'hi centren amb la intensitat d'un làser per arribar al fons del misteri. Si aquell llibre no hagués estat embruixat, jo hauria estat temptada de fer la segona cosa. Com que estava embruixat, em vaig decantar per la primera.

I, en cas de dubte, els estudiosos solen posposar la decisió.

Vaig escriure una línia final ambigua: «Necessita més temps? Possiblement, recordar-ho més endavant?».

Aguantant la respiració, vaig tancar la tapa amb un cop suau. Alguns corrents màgics encara recorrien el manuscrit, sobretot al voltant de les tanques.

Alleujada d'haver-lo tancat, vaig mirar l'Ashmole 782 durant uns quants segons més. Els dits volien tornar-hi i tocar-ne el cuir marró. Però aquest cop vaig vèncer la temptació, tal com abans havia resistit la temptació de tocar les inscripcions i les il·lustracions per descobrir més coses de les que un historiador humà pot voler saber legítimament.

La tieta Sarah sempre m'havia dit que la màgia era un do. Si era cert, era un do amb moltes contrapartides que em lligaven a totes les bruixes Bishop que havien existit abans que jo. Calia pagar un preu per utilitzar aquell poder heretat i per utilitzar els conjurs i els encanteris que constituïen l'ofici ben preservat de les bruixes. En obrir l'Ashmole 782, havia trencat el mur que separava la màgia de la meva carrera acadèmica. Però, ara que tornava a estar sobre la via correcta, estava més decidida que mai a quedar-m'hi.

Vaig guardar l'ordinador i les notes i vaig recollir la pila de manuscrits, posant curosament l'Ashmole 782 a sota. Per sort, la Gillian no era a la seva taula, tot i que encara hi tenia els papers escampats. Devia haver planejat treballar fins tard i havia sortit a fer un cafè.

—Has acabat? —em va preguntar en Sean quan vaig arribar al taulell de recepció.

—No del tot. Voldria reservar els tres primers per dilluns.

—I el quart?

—Ja n'he fet tot el que n'havia de fer —vaig contestar, empenyent els manuscrits cap a ell—. Pots tornar-lo a la lleixa.

En Sean el va posar al capdamunt d'una pila de llibres tornats que ja havia recollit. Em va acompanyar fins a les escales, em va dir adéu i va desaparèixer darrere d'una porta giratòria. La cinta transportadora que retornaria l'Ashmole 782 als intestins de la biblioteca es va posar en marxa.

Va anar de poc que no em girés i l'aturés, però el vaig deixar marxar.

Tenia la mà alçada per obrir la porta de la planta baixa quan l'aire que m'envoltava es va comprimir, com si la biblioteca m'abracés amb força. L'aire va brillar durant un segon de la mateixa manera que les pàgines del manuscrit havien brillat a la taula d'en Sean, fent-me tremolar involuntàriament i eriçant-me els pèls dels braços.

Acabava de passar alguna cosa, alguna cosa màgica.

Vaig girar la cara cap a la sala Duke Humfrey, i els meus peus van amenaçar de seguir la mirada.

«No passa res», vaig pensar, mentre m'allunyava de la biblioteca amb pas decidit.

«N'estàs segura?», va xiuxiuejar una veu que feia temps que ignorava.

CAPÍTOL 2

Les campanes d'Oxford van repicar set cops. La nit no va seguir el capvespre tan a poc a poc com ho hauria fet uns quants mesos abans, però encara es podia apreciar la transformació. El personal de la biblioteca havia encès els llums tot just feia mitja hora, i ara projectaven petits cercles daurats en la claror grisa.

Era 21 de setembre. Arreu del món, les bruixes compartien un àpat la vigília de l'equinocci de tardor per celebrar el Mabon i la gran foscor imminent de l'hivern. Però les bruixes d'Oxford se n'haurien de sortir sense mi. Havia de fer el discurs inaugural d'una conferència al cap d'un mes. Encara no tenia clar de què parlaria i m'estava posant neguitosa.

En pensar en el que devien estar menjant les meves col·legues bruixes en algun punt d'Oxford, l'estómac em va fer rau-rau. Era a la biblioteca des de quarts de nou del matí i només havia fet una petita pausa per dinar.

En Sean s'havia agafat el dia lliure i la persona que hi havia al taulell de recepció era nova. M'havia posat alguna pega quan havia demanat un manuscrit molt gastat i havia intentat que utilitzés el microfilm. El supervisor de la sala de lectura, el senyor Johnson, havia sentit la discussió i havia sortit del despatx per intercedir-hi.

—Li presento les meves excuses, doctora Bishop —m'havia dit apressadament, posant-se bé les pesades ulleres de muntura negra sobre el pont del nas—. Si necessita consultar aquest manuscrit per a la seva recerca, estarem encantats de facilitar-l'hi —havia dit abans de desaparèixer per anar a buscar el manuscrit restringit i lliurar-me'l proferint més disculpes per les molèsties i pel personal nou. Satisfeta que les meves credencials acadèmi-

ques haguessin servit per a alguna cosa, em vaig passar la tarda llegint.

Vaig treure dos pesos enrotllats dels marges superiors del manuscrit i el vaig tancar amb compte, satisfeta per tota la feina que havia aconseguit fer. Després d'haver trobat el manuscrit embuixat divendres passat, havia dedicat el cap de setmana a tasques rutinàries en comptes de centrar-me en l'alquímia per tal de recuperar una certa normalitat. Havia emplenat formularis financers, pagat factures, escrit cartes de recomanació i, fins i tot, havia acabat la crítica d'un llibre. Aquestes tasques les havia intercalat amb rituals més domèstics com ara fer la bugada, beure quantitats industrials de te i mirar de fer receptes dels programes de cuina de la BBC.

Després d'haver començat d'hora aquell matí, m'havia passat el dia intentant concentrar-me en la tasca que tenia entre mans, en comptes de perdre'm en els records de les estranyes il·lustracions de l'Ashmole 782 i el palimpsest misteriós. Vaig mirar la breu llista de tasques que havia de fer durant el dia. De les quatre qüestions de la llista, la tercera era la més fàcil de resoldre. La resposta era en un diari arcà, *Notes i preguntes*, que es trobava en una de les llibreries que s'alçaven cap als sostres enormes de la sala. Vaig apartar la cadira i vaig decidir ratllar un dels punts de la llista abans de marxar.

Als prestatges superiors de la secció de la Duke Humfrey coneguda com la Sala Selden, s'hi podia arribar a través d'un tram gastat d'escales que desembocaven en una galeria que donava sobre els pupitres de lectura. Vaig pujar els graons en ziga-zaga fins on hi havia els llibres vells amb cobertes de tela ordenats cronològicament als prestatges de fusta. No semblava que hi anés ningú tret de mi i un antic professor universitari del Magdalen College. Vaig localitzar el volum i vaig deixar anar un reneç en veu baixa. Era al prestatge superior, fora del meu abast.

Una rialla ofegada em va sobresaltar. Em vaig girar per veure qui hi havia a l'altra punta de la galeria, però no vaig veure ningú. Tornava a sentir coses. Oxford encara era una ciutat de fantasmes, i tothom qui pertanyia a la universitat havia marxat feia una

hora per beure's una copa de xerès a la sala comuna de la universitat abans d'anar a sopar. Com que era la festa de la Wicca, fins i tot la Gillian havia marxat a última hora de la tarda, després de convidar-me per enèsim cop i observar el material de lectura que jo duia amb ulls desconfiats.

Vaig buscar amb la mirada el tamboret de la galeria, que no apareixia enlloc. La Bodleiana en tenia ben pocs, i trigaria un mínim de quinze minuts a trobar-ne un a la biblioteca i pujar-lo al pis de dalt per poder agafar el volum. Vaig dubtar. Tot i que tenia un llibre embreixat, havia resistit moltes temptacions per utilitzar la màgia en divendres. A més, ningú no em veuria.

Malgrat aquell raonament, la pell se'm va ericar pels nervis. No trencava les meves normes gaire sovint, i recordava perfectament les situacions que m'havien obligat a recórrer a la màgia. Aquell era el cinquè cop aquell any, incloent-hi la vegada que havia fet un conjur amb la rentadora espatllada i la que havia tocat l'Ashmole 782. No estava gens malament tenint en compte que érem a finals de setembre, però tampoc no era cap marca personal.

Vaig agafar molt d'aire, vaig aixecar la mà i m'hi vaig imaginar el llibre a dins.

El volum 19 de *Notes i preguntes* es va esmunyir uns centímetres cap enrere, es va decantar com si una mà invisible l'hagués agafat i em va caure suaument dins del palmell obert. Un cop allà, es va obrir per la pàgina que volia.

Tota l'operació havia durat tres segons. Vaig tornar a deixar anar un sospir per expulsar part de la culpa que sentia. Tot d'una, em vaig notar dos punts gelats entre les espatlles.

M'havien mirat, i no havien estat ulls humans.

Quan una bruixa en mira una altra, el contacte dels seus ulls provoca un formigueig. Però les bruixes no són les úniques criatures que comparteixen el món amb els humans. També hi ha els demòns, unes criatures creatives i artístiques que caminen per la corda fluixa entre la follia i el geni. «Estrelles de rock i assassins en sèrie» era la manera com la tieta descrivia aquells éssers estranys i desconcertants. I hi ha vampirs; antics i preciosos, que s'alimenten de sang i que t'acabaran encantant si no et maten abans.

Quan un dèmon em mira, noto la pressió lleugera i inquietant d'un petó.

Però quan em mira un vampir, tinc una sensació de fredor, concentrada i perillosa.

Vaig repassar mentalment els lectors que hi havia a la Duke Humfrey. Hi havia hagut un vampir, un monjo angelical que s'abocava sobre els missals i els llibres de pregàries. Però els vampirs no van sovint a les sales de lectura de llibres rars; de tant en tant, algun cedia a la vanitat i la nostàlgia, però no era habitual.

Les bruixes i els dèmons eren molt més habituals a les biblioteques. La Gillian Chamberlain hi havia estat aquell dia, estudiant els papirs amb una lupa. I era evident que hi havia dos dèmons a les dues sales de referències musicals. Havien aixecat la mirada, perplexos, quan els havia passat pel costat per anar a prendre una tassa de te al Blackwell's. Un m'havia demanat que li dugués un cafè amb llet, un senyal de fins a quin punt estava abs-tret en el que feia en aquell moment.

No, qui ara em mirava era un vampir.

Havia conegut alguns vampirs perquè treballava en un camp que em fa estar en contacte amb científics, i els laboratoris de tot el món estan plens de vampirs. La ciència recompensa els llargs estudis i les grans dosis de paciència, i gràcies als seus hàbits de treball solitaris era poc probable que els descobrís ningú tret dels seus col·laboradors més propers. Això feia que una vida que durava segles en comptes de dècades fos més fàcil de suportar.

Actualment els vampirs gravitaven entorn d'acceleradors de partícules, projectes per descodificar el genoma i la biologia molecular. En el passat s'havien dedicat a l'alquímia, l'anatomia i l'electricitat. Si un assumpte prometia explosions, sang o la revelació dels secrets de l'univers, segur que pel mig hi havia algun vampir.

Vaig aferrar la còpia obtinguda il·lícitament de *Notes i preguntes* i em vaig girar per observar el testimoni. Estava entre les ombres, a l'altre costat de la sala, davant dels llibres de referència paleogràfica, recolzat contra una de les boniques columnes de fusta que apuntalaven la galeria. Duia a les mans una còpia ober-